

Posudek oponenta diplomové práce

Autor: Bc. Adam Krpec

Název práce: *Fenomén lásky a smrti ve vybraných prózách Josefa Škvoreckého a Jana Otčenáška*

Název studijního programu: Učitelství českého jazyka a literatury pro základní školy

Vedoucí práce: doc. PhDr. Ondřej Sládek, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Miroslav Chocholatý, Ph.D.

Obsahové náležitosti

Téma a název práce: Téma práce je vhodně zvoleno. Název práce vystihuje obsah i cíle, které si diplomant pro svou práci stanovil.

Cíl práce: Cílem práce je analýza a následná komparace „fenoménu“ lásky a smrti ve dvou vybraných dílech Josefa Škvoreckého (*Prima sezóna* a *Příběh inženýra lidských duší*) a Jana Otčenáška (*Romeo, Julie a tma* a *Julie na konci listopadu*), a to analýza narativní a motivicko-tematická. Vzhledem ke zcela odlišné poetice obou autorů není jistě nezajímavé analyzovat dvě dvojice textů, kterým je společná doba, v níž se jich příběhy odvíjejí, a srovnat, jak tato dvě univerzálně lidská témata v jejich dílech fungují. Z tohoto hlediska považuji za mírně problematický výběr druhého Otčenáškovy textu, neboť se nejedná o prozaický text, ale o drama, což pro motivickou analýzu není nijak zásadní, zatímco pro narativní analýzu ano.

Struktura práce: Předkládaná diplomová práce je tradičně členěna do čtyř hlavních kapitol. V úvodu se kolega Krpec snaží formulovat cíl své práce a kritéria výběru čtyř zvolených próz. Zatímco cíl je formulován poměrně zdařile, kritéria volby tématu by si zasloužila podrobněji rozvést (autor na str. 7 uvádí: rozdílné časové ukotvení příběhů, přítomnost motivů lásky a smrti a tematickou návaznost).

První kapitola se věnuje životu a dílu obou autorů, přináší jakýsi povinný přehled jejich tvorby, včetně zmínky o některých typických znacích, kde se kolega Krpec opírá o citovanou sekundární literaturu. Následuje kapitola stručně shrnující fabuli všech vybraných textů.

V metodologické kapitole si autor připravil teoretická východiska pro vlastní analýzu motivů, narativních způsobů, postav a v neposlední řadě kategorií času a prostoru. Cituje relevantní zdroje, škoda, že se často jedná o citace z druhé ruky a že není zachována chronologie teoretických konceptů, abychom logicky sledovali vývoj na daném vědním poli - např. v podkapitole 3.1. nejprve uvádí, co je komparatistika dle Corbineau-Hoffmannové (2008), a až následně předkládá definici Hrabákovu (1976). Nicméně i tak považuji vypracovaný metodologický aparát za dostačující oporu pro hlavní, analytickou část práce.

Těžištěm diplomové práce je obsáhlá kapitola 4. Jistě nebylo snadné analytickou kapitolu přehledně strukturovat, kapitola přináší část zabývající se analýzou narativních postupů, část věnovanou komparaci časoprostoru a nejrozsáhlejší a také nejčtivější část zaměřenou na analýzu postav, způsobu jejich charakterizace a především toho, zda, jakým způsobem a do jaké míry jsou postavy vztaženy k ústředním motivům lásky a smrti a jakým obsahem jsou tyto dva motivy naplněny. Zde je autorovi velmi nápomocná znalost dobového kontextu

(např. ustavičná hrozba trestu smrti, neustálá, až nesnesitelná přítomnost strachu, vyvažovaná nákloností, citem a láskou Pavla a Ester).

Metodologie, naplnění cílů a odborné obsahové hodnocení práce: Je třeba konstatovat, že metodologie práce byla vzhledem k vytčeným cílům zkoumání zvolena vhodně. Autor se ve fázi analýzy, komparace i následné interpretace spolehlivě opíral o pojmově-teoretický aparát, který si připravil v metodologické kapitole. Navíc právě v rámci komparace několika děl dvou různých autorů vzniklých v jistém časovém rozpětí korelujícím s rozdílnými historickými skutečnostmi prokázal také kritickou dovednost synoptického čtení.

Za analyticky i interpretačně nejzdařilejší považuji str. 60-65, tedy závěr analytické kapitoly, kde kolega Krpec dochází k přehlednému srovnání motivu lásky a smrti a jejich funkce i zastoupení ve všech čtyřech vybraných dílech. Příléhavými příklady názorně dokládá, jak oba motivy v textech fungují v explicitní, ale především implicitní rovině, do jaké míry jsou určující pro charakteristiku postav a jejich jednání. Za pozornost stojí také jejich provázanost s dalšími motivy, které jejich funkci posilují a někdy dokonce přejímají.

Formální a stylistické náležitosti

Jazyková úroveň a práce se zdroji:

Diplomová práce kolegy Krpce je psána kultivovaným jazykem, je vybavena kvalitním poznámkovým aparátem a soupisem sekundární literatury, vedeným v souladu s platnou citační normou. Je škoda, že zejména v úvodu práce nebylo více dbáno na terminologickou přesnost. Např. na str. 8 autor hovoří o analýze ústředních motivů a jejich funkci, o komparaci jejich funkce ve vybraných dílech obou autorů (tj. pohybuje se v rovině analýzy a následné komparace) a bezprostředně nato takto vytyčený cíl směšuje s rovinou recepce (str. 8: „vnímání těchto všudypřítomných motivů“). Rovněž se vyskytují občasné fosilizované pravopisné chyby, např. ve vyjmenovaném slově *vyplývá* (s. 34, 39).

Rozsah práce: Rozsah práce odpovídá požadavku.

Otázky a podněty k obhajobě:

- 1) V úvodu práce si kladete za cíl „analyzovat vybrané texty na základě fenoménu lásky a smrti a přiblížit, jak tyto ústřední motivy autoři vnímají a zpracovávají“. O vnímání autorů bychom mohli jen stěží říci něco objektivního, jakou funkci tyto motivy ve vybraných dílech mají pak bylo předmětem Vaší analýzy. Co by si zasloužilo objasnit, je v práci hojně užívaný termín fenomén, konkrétně „fenomén lásky a smrti“, který v dílech dle Vaší interpretace přesahuje pouhý prvek motivické výstavby. Jak širěji ho tedy chápete?
- 2) V čem spočívá přínos srovnání Vámi vybraných děl Josefa Škvoreckého a Jana Otčenáška? Co ve své analýze považujete za zásadní, co by nebylo odhaleno samostatnými analýzami dvojic děl obou autorů. Slovy Angeliky Corbineau-Hoffmannové: k jakému hlubšímu pochopení a novým poznatkům Vaše komparativní analýza vedla?

- 3) Předchozí otázka nepochybně souvisí i s otázkou kritérií výběru analyzovaných textů.
Co bylo prvotním impulzem pro to, že jste analyzovanou látku považoval za vhodný
výzkumný problém?

Hodnocení: Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **A – výborně**.

.....

V Brně dne 23. ledna 2023

Mgr. Miroslav Chocholatý, Ph.D.